

**AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI TƏHSİL
NAZİRLİYİ**

**AZƏRBAYCAN DÖVLƏT İQTİSAD
UNİVERSİTETİ**

“Beynəlxalq münasibətlər” kafedrası

Magistr pilləsi üçün

**MÜASİR DÜNYA
SİYASƏTİNİN ÜMUMİ
PROBLEMLƏRİ**

fənninin

P R O Q R A M I

Azərbaycan Respublikası Təhsil
Nazirinin 05 dekabr 2011-ci il tarixli
2017 nömrəli əmri ilə qrif verilmişdir.

BAKİ – 2011

Program Azərbaycan Dövlət İqtisad
Universitetinin «Beynəlxalq münasibətlər» kafedrasında
hazırlanmışdır.

Tərtibçi: **dos.R.M.Qurbanov**

Redaktor: **prof. B.M.Abdullayev**

Rəyçilər: **dos. X.H.Orucov**
dos. S.M.Gözəlova

“Müasir dünya siyasətinin ümumi problemləri” fənninin tədrisində məqsəd beynəlxalq münasibətlər istiqaməti üzrə magistr hazırlığı keçən tələbələrin müasir dünyada baş verən qlobal-sosial problemlər, beynəlxalq münaqişələr və digər əsas məsələlərlə bağlı biliklərinin təkmilləşdirilməsindən ibarətdir. Proqramda müasir dünya siyasətinin əsas məsələləri ilə bağlı kursun məcmusu və ədəbiyyat siyahısı verilmişdir.

I MÖVZU

Müasir dünya siyasəti və qlobal problemlər.

Qlobal problemlərin həlli uğrunda mübarizə. Elmi-texniki inqilab və onun mahiyyəti. Elmi-texniki inqilab və ictimai-siyasi inkişafda yeni problemlər. Elmi-texniki inqilabın sosial-iqtisadi və siyasi nəticələri. Elmi-texniki tərəqqi və qlobal problemlər. Elmi-texniki inqilab və bəşəriyyətin gələcəyi. Yeni dünya nizamı şəraitində qlobal problemlər. Qlobal problemlərin həlli istiqamətində dövlətlərin əməkdaşlığı. Qlobal problemlər və beynəlxalq əməkdaşlıq. Qlobal problemlərin meyarı. Maddi ehtiyatların tükənməsi və ekoloji problem. Müasir dövrdə ekoloji problemlər və onun həlli yolları. Qlobal-ekoloji problemlər. Təbii

ehtiyatların tükənməsi təhlükəsi. Ətraf mühitin, hava hövzəsi və okeanların çirklənməsi. Əhalinin yaşayış vasitələri ilə təmin olunmasının getdikcə pisləşməsi. Müharibə və sülh problemləri. Nüvə müharibəsi təhlükəsi. Kütləvi qırğın silahları. Sürətlə silahlanmanın dayandırılması və tərksilah. Qoşulmamaq hərəkəti və “nüvəsiz zonalar”. Qafqazda sabit sülhün perspektivləri. Demografik partlayış. Onun tənzimlənməsi. Demografiya və ərzaq problemi. Əhali artımında baş verən köklü dəyişikliklər. Müasir dünyada terrorizmə qarşı mübarizənin əsas formaları. Terrorizm və beynəlxalq təhlükəsizlik. Beynəlxalq terrorizm problemi. Terrorizmin əsas formaları. Antiterror koalisiyası və nəticələri.

II MÖVZU

Müasir dünya siyasəti və münaqişələr.

Münaqişələrin təsnifatının əsas növləri. Sosial münaqişələr. İqtisadi münaqişələr. Milli münaqişələr. Münaqişələrin nizamlanması prosesi. Beynəlxalq siyasi münaqişələr. Dövlətlərarası münaqişələrin xüsusiyyətləri və növləri. Məhəlli münaqişələrin həlli yolları. Regional münaqişələrin geosiyasi mübarizədə yeri. Müasir dünya siyasətində münaqişələr və böhranlar. Qloballaşma və etnik münaqişələrin həlli yolları. Beynəlxalq münaqişələrin mahiyyəti və formaları. Qafqaz

regionunda münaqişələrin səbəbləri. Qarabağ problemi. Münaqişənin həlli yolları. Qarabağ münaqişəsinin geosiyasi nəticələri. Qarabağ münaqişəsinin beynəlxalq nəticələri. Balkan böhranı. Böhranın beynəlxalq nəticələri. Yeni dünya nizamı şəraitində ümumavropa təhlükəsizliyi məsələsi. Fələstin problemi. “Yol xəritəsi”. Problemə region dövlətlərinin münasibəti. İsrail-Fələstin münasibətlərinin dinc yolla nizamlanması sahəsində atılan addımlar.

III MÖVZU

Müasir dünya siyasətində beynəlxalq təşkilatların rolu.

Müasir dünya siyasəti və beynəlxalq təşkilatlar. Regional təşkilatlar və müasir dünya siyasəti. Qlobal iqtisadi və sosial təşkilatlar dünya siyasətində. Beynəlxalq qeyri-hökumət təşkilatları. BMT və müasir dünya siyasəti. Təşkilatda islahatların keçirilməsi perspektivləri. BMT-nin Qarabağ münaqişəsinin tənzimlənməsi sahəsində fəaliyyəti. NATO müasir dövrdə . NATO-nun genişlənməsi, perspektivləri və regional təhlükəsizlik. Azərbaycanın NATO-nun “Sülh naminə tərəfdaşlıq” proqramında iştirakı. Müasir dünya siyasəti və Avropa Birliyi. Avropa Birliyinin genişlənməsi. Avropa Birliyi şərhivəsində siyasi və

hərbi inteqrasiya prosesləri. ATƏT-in müasir dünya siyasətində yeri və rolu. Məhəlli münaqişələrin həllində beynəlxalq təşkilatların rolu. Avropa Şurası müasir dövrdə. Avropa Şurasının əsas fəaliyyət istiqamətləri. Azərbaycanın Avropa Şurasına qəbulu və beynəlxalq nəticələri. ABŞ və beynəlxalq təşkilatlar.

Ədəbiyyat siyahısı:

1. H.Ə.Əliyev. Müstəqilliyimiz əbədidir. I-XII kitablar. B.,1996-2005
2. A.N.Abbasbəyli. Beynəlxalq münaqişələr: nəzəri və konseptual yanaşmalar. B.,2006.
3. A.N.Abbasbəyli. Müasir şəraitdə beynəlxalq təhlükəsizlik və Azərbaycan Respublikası. “Tarix və onun problemləri”. B.,2006, №1
4. Ə.M.Həsənov. Müasir beynəlxalq münasibətlər və Azərbaycanın xarici siyasti. B.,2005.
5. V.Abdullayev. Azərbaycan yeni diplomatiya məkainda. B.,2000.
6. E.Əhmədov. Ermənistanın Azərbaycana təcavüzü və beynəlxalq təşkilatlar.B.,1998.
7. A.Əzimli. Azərbaycan-NATO münasibətləri. (1992-2000). B.,2001.
8. H.Rəcəbli, V.İbayev. Avropa şurası. B.,1999.
9. H.Rəcəbli. BMT-nin ixtisaslaşmış qurumları və Azərbaycan. B.,1997.

10. R.İbadov. Avropa İttifaqının əsasları. B.,2004.
11. A.S.Məmmədov. Beynəlxalq konfliktlər. B.,2000.
12. A.S.Məmmədov. Beynəlxalq münasibətlər. B.,2002.
13. V.Quluzadə. Gələcəyin üfüqləri. B.,1999.
14. M.Qasimov. Azərbaycan beynəlxalq münasibətlər sistemində. B.,1996.
15. Azərbaycan Parlamenti və beynəlxalq təşkilatlar. B.,2004.
16. İ.Məmmədov,Ç.Məmmədov. Siyasi tarix. B.,2003.

Rus dilində

1. A.Аббасбейли, Е.Аббасбейли. Гейдар Алиев и мировая политика Б.,1997.
2. А.Аббасбейли, А.Гасанов. Азербайджан в системе международных и региональных организаций. Б.,1999.
3. В.Г.Барановский. Международные организации как механизмы регулирования международных отношений. Москва.,2000.
4. З.Бжезинский. Великая шахматная доска. Москва.,1999.
5. М.М.Лебедева. Мировая политика. Москва.,2001.

6. Т.Н. Нешатаева. Международные организации и право. Москва.,1998.
7. В.А.Секистов. Война и политика. Москва., 1970
8. А.И.Уткин. Мировой порядок XXI века. Москва., 2001
9. С.И.Чернявский. Новый путь Азербайджана. Москва.,2002
10. И. Шукюров. Дипломатия мира. Б.,1997.
11. Г.Киссинджер. Дипломатия. Москва.1997.
12. К.С.Гаджиев. Геополитика. Москва.,1997.
13. Р.А.Мехтиев. Азербайджан: вызовы глобализации.Б.,2004.
14. В.М.Шевцов Межнациональные конфликты: механизмы их разрешения. Москва, 1994.
15. Современные международные отношения под ред. А.В.Торкунова. Москва, 2000.
16. В.Согрин. Политическая история США. Москва, 2001.